17.2.2026

KAUPAN LIITON KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

KAA 7/2025 vp Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Kaupan liitto ry (jälj. Kaupan liitto) kiittää kutsusta kuultavaksi ja toimittaa esityksensä tueksi tämän kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Kansalaisaloitteen esiin nostamat ongelmat ovat kiistattomat ja Kaupan liitto yhtyy aloitteen tavoitteeseen ratkaista EU:n ulkopuolelta tulevan verkkokauppatuonnin aiheuttamia haasteita.

Suomalainen yhteiskunta kohtaa kasvavia ongelmia EU:n ulkopuolelta tulevasta verkko-kauppatuonnista, sillä se aiheuttaa riskejä terveydellemme ja turvallisuudellemme, vaarantaa kiertotalouden toimivuuden ja vääristää kilpailua. Kilpailuvääristymää lisää EU-sisämarkkinoille toimiville yrityksille jatkuvasti lisättävät velvoitteet, joista EU:n ulkopuolelta tuotteita välittävät verkkoalustat ja niillä toimivat yritykset voivat tosiasiasiallisesti välttyä. Kilpailuvääristymä vähentää myös valtion verotuloja alemman alv-kertymän sekä ansiotulo- ja yhteisöverokertymän kautta. Veromenetykset olivat Kaupan liiton selvityksen mukaan noin 70–295 miljoonaa euroa vuodessa jo vuoden 2024 pakettivolyymillä.

Suomeen saapuvien, suoraan kuluttajalle lähetettävien, enintään 150 euron arvoisten tavaralähetysten määrä kahdeksankertaistui vuodesta 2023 vuoteen 2024, ollen volyymiltaan 28 miljoonaa tavaraerää. Vuonna 2024 EU-maihin tuli yhteensä 4,6 miljardia lähetystä. Viime vuonna Suomessa EU:n ulkopuolisten tavaraerien määrä kasvoi edelleen 46 prosenttia ollen 40,5 miljoonaa. Tavaraerien kokonaismäärästä 98,5 prosenttia saapui Kiinasta.

Yhdysvaltojen Kiinalle asettamien tuontitullien seurauksena on nähtävissä, että Kiinan ylituotantoa ohjautuu Euroopan markkinoille ja Suomeen verkkoalustojen kautta.

Toistaiseksi komissio tai Suomen hallitus eivät ole esittäneet riittäviä ja tehokkaita toimia verkkoalustoihin ja kolmansista maista tulevaan kuluttajatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi.

Mistä kilpailuvääristymä muodostuu?

Tuoteturvallisuudesta aiheutuvat kustannukset

Suomalaiset kaupan alan yritykset maksavat 35-39 % kalliimpaa hintaa EU-standardit täyttävistä tuotteista, sisältäen myös yrityksen omavalvonnan ja ulkopuolisilta ostettavan auditoinnin kustannukset. EU:n ulkopuoliset etäkaupat välttävät usein nämä kulut, sillä tuotteet eivät usein täytä EU-vaatimuksia. Luvut perustuvat Kaupan liiton selvitykseen.

Kierrätyskustannukset

Käytännössä kaikkien, myös EU:n ulkopuolelta tilattujen tuotteiden jätehuollon ja kierrätyksen kustannukset jäävät Suomessa toimivien yritysten harteille, mikä heikentää entisestään niiden kilpailuasemaa. EU:ssa tuottajavastuun ideana on edistää kiertotaloutta niin, että jokainen markkinoille tuotteita saattava yritys, kuten kauppa, vastaa myymiensä tuotteiden jätehuollon ja kierrätyksen kustannuksista niiden elinkaaren lopussa.

Tuottajavastuun ansiosta kuluttajat voivat kierrättää tuottajavastuun alaiset tuotteensa, kuten paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkalaitteet sekä pakkaukset, maksutta. EU:n ulkopuoliset toimijat ovat usein tuottajavastuun vapaamatkustajia eli jättävät tuottajavastuurekisteröinnin tekemättä ja hyötykäyttömaksut maksamatta.

Kuluttajansuojan noudattamisen puutteet

EU on käynnistänyt kaksi laajaa tutkintaa kiinalaisen verkkokauppa-alusta Temun toimintatavoista. Suomesta kuluttaja-asiamies on mukana tutkinnassa, jossa Temun epäillään käyttävän lainvastaisia keinoja harhauttaakseen ja painostaakseen kuluttajia tekemään ostoksia puutteellisen tiedon varassa.

Kuluttajaviranomaisten verkosto epäilee Temun rikkovan kuluttajien laillisia oikeuksia muun muassa seuraavilla tavoilla.

- Valheelliset tarjoukset: kuluttajille uskotellaan tuotteiden olevan tarjouksessa, vaikka näin ei ole.
- Painostus ostamiseen: kuluttajille uskotellaan, että tietty tuote on tarjolla vain tietyn ajan tai että se on loppumassa pian.
- Pakotettu pelillistäminen: kuluttajien on pyöräytettävä onnenpyörää päästäkseen ostoksille, samalla kun olennainen tieto pelin palkinnoista on piilotettu käyttöehtoihin.
- Puuttuvat ja harhaanjohtavat tiedot: kuluttajille ei anneta oikeaa tietoa heidän laillisista oikeuksistaan palauttaa tavaroita ja saada hyvityksiä. Kuluttajille ei kerrota etukäteen, että tilaus on mahdollinen vasta kun sen hinta ylittää tietyn vähimmäisarvon.
- Väärennetyt arvostelut: alustalla ei kerrota, miten siellä julkaistujen arvostelujen aitous on varmistettu. Osan arvosteluista epäillään olevan epäaitoja.
- Piilotetut yhteystiedot: kuluttajille ei tarjota helppoa yhteydenottotapaa kysymysten esittämiseen tai valitusten tekemiseen.

Immateriaalioikeuksien rikkominen

EU:n ulkopuoliset alustat myyvät väärennettyjä tuotemerkkejä sekä käyttävät luvatta suomalaisten yritysten nimeä markkinoinnissaan. Julkisuudessa on ollut lukuisia tapauksia, jossa esim. suomalaisten muotibrändien tuotemalleja sekä urheiluseurojen fanituotteita on ollut alustoilla luvatta myynnissä.

Tietosuojan noudattamisen puutteet

Kiinalaisia alustayritysten on epäilty rikkovan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR). Useat kiinalaiset alustat ovat kertoneet lähettävänsä eurooppalaisten dataa Kiinaan säilytettäväksi. GDPR:n mukaan tiedon siirtäminen EU:n ulkopuolelle on sallittua vain rajoitetusti. Suomalaisille yrityksille tietosuoja-asetus on eniten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia aiheuttava yksittäinen sääntelykokonaisuus (EK:n selvitys 2025 Saantelykustannuksia-koskeva-selvitys_EK_6.11.2025.pdf).

Etäkaupan tullittomuus 150 € saakka

Tilaukset EU:n ulkopuolisista etäkaupoista ovat vielä toistaiseksi tullittomia 150 € saakka. Sen sijaan suomalaiset kaupan yritykset maksavat EU:n ulkopuolisista tuotteista tullin. Komission on osana esittämäänsä tulliuudistusta ehdottanut tullivapausrajan poistoa vuoden 2028 aikana. Tulliuudistus on parhaillaan EU-instituutioiden käsiteltävänä. Tullivapausrajan poiston voimaantulon lopullinen ajankohta on vielä avoinna, ja se voi venyä suunnitellusta ajankohdasta. EU-neuvosto on päättänyt ottaa väliaikaisesti käyttöön kiinteän kolmen euron tullin 1.7.2026 alkaen. Tulli koskee alle 150 euron arvoisia, markkinapaikkojen EU:n ulkopuolelta eurooppalaisille kuluttajille välittämiä lähetyksiä. Väliaikainen tulli on voimassa, kunnes tulliuudistuksen mukainen 150 euron tullivapausraja saadaan lopullisesti poistettua. Vielä tällä hetkellä vähäarvoiset lähetykset saapuvat kuitenkin Euroopan unioniin tullitta, mikä johtaa epäreiluun kilpailuun EU:ssa toimivien kauppojen kannalta. Epävarmaa on, miten kesällä voimaan astuva tullimaksu tosiasiassa vaikuttaa lähetysmääriin maksun ollessa suhteellisen vähäinen.

Millaiset ovat kilpailuvääristymän yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa?

Vähemmän työpaikkoja

EU:n ulkopuoliset etäkaupat saavat perusteetonta kilpailuetua EU-velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Tämän seurauksena kotimaisten yritysten edellytykset kilpailla tasapuolisin ehdoin ei toteudu ja kotimaisten yritysten kilpailukyky heikkenee. Tämä johtaa myös työpaikkojen määrän supistumiseen sekä kaupan alalla että sen alihankinta-ketjussa kotimassa. Kaiken kaikkiaan Kaupan liitto arvioi vähittäiskaupan työllisyyden laskevan vuodesta 2024 vuoteen 2026 noin viisi prosenttia eli lähes 8 000 työllisellä, johon osaltaan myös etäkaupalla on vaikutuksensa.

Vähemmän verotuloja

Tullin tilaston mukaan vuonna 2024 Suomi sai EU:n ulkopuolelta tehdyistä alle 150 euron arvoisista verkko-ostoksista verotuloja vain 29,4 miljoonaa euroa. Jos nämä ostokset olisi tehty kotimaisista kaupoista, verokertymä olisi ollut jopa 324,2 miljoonaa euroa, mikä on 11-kertainen nykytilanteeseen verrattuna. Jos verkko-ostokset olisivat korvautuneet vain 30-prosenttisesti Suomesta tehdyillä ostoksilla, kotimaahan jäänyt verokertymä olisi ollut silloinkin 97,2 miljoonaa euroa eli yli kolminkertainen Suomen saamiin verotuottoihin verrattuna. Laskelmat perustuvat Kaupan liiton tekemään selvitykseen, jossa on huomioitu ALV-tulot, yhteisöverot ja työn verotus.

Kiertotalouden vaarantuminen

Elinkaarensa lopussa tuotteet päätyvät samoihin keräys- ja kierrätysjärjestelmiin. Ongelmia aiheutuu vertaiskaupassa, second-hand-kaupassa ja tuotteiden raaka-aineiden uudelleen käytössä, kun krääsä tukkii kiertokaupan kanavat. Tuotteet, jotka sisältävät EU-alueella kiellettyjä aineita, tai joista puuttuu vaatimusten mukaiset pakkausmerkinnät, kierrätysprosessiin päätyessään ne haittaavat tai pahimmillaan jopa estävät kierrätyksen tai uusiomateriaalien käytön.

Puutteellinen tuoteturvallisuus

Kolmansien maiden markkinapaikoilla myytävät tuotteet eivät useinkaan vastaa eurooppalaisia vaatimuksia merkintöjen, jäljitettävyyden tai tuoteturvallisuudesta. Tämä käy ilmi eri viranomaisten, kuten Tukesin, ja järjestöjen tekemistä koeostoista. Esimerkiksi Kaupan liiton koeostot EU:n ulkopuoliselta markkinapaikalta eivät täyttäneet eurooppalaisia vaatimuksia. Suomessa tuoteturvallisuuden taso on

varsin korkea ja kuluttajat ovat voineet luottaa ostamiensa tuotteiden olevan turvallisia. EU:n ulkopuolinen etäkauppa uhkaa romuttaa hyvän tuoteturvallisuuden tason Suomessa.

Kaupan liiton kanta Krääsätalous -kuriin kansalaisaloitteeseen

Kaupan liitto yhtyy kansaisaloitteen perusteluissa nostettuihin huoliin, ja pitää välttämättömänä, että niihin puututaan pikaisesti ja vaikuttavasti. Eduskunnan tulee edellyttää hallitusta ryhtymään toimiin kansalaisaloitteessa esitettyjen ongelmien ratkaisemiseksi.

Kaupan liitto korostaa, että esitettyjen ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan laaja keinovalikoimaa, sillä EU:n ulkopuolisen etäkaupan tuomat ongelmat ovat edellä esitetyn mukaisesti moninaiset. Koska samojen säätöjen puuttuminen EU-sisämarkkinalla toimivien yritysten ja EU:n ulkopuolisen etäkaupan toimijoiden välillä koskee kaikkia EU-maita, on tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen viimekädessä tarve toteuttaa EU-tasoisella ratkaisulla. EU-tason ratkaisun löytäminen voi olla hidasta, ja siksi Kaupan liiton näkemyksen mukaan EU:n ulkopuolisen etäkauppaa aiheuttamiin ongelmiin tulisi puuttua pikaisesti myös kansallisin toimin. Mikäli asiassa viivytellään, Suomessa menetetään paljon työpaikkoja ja verotuloja.

Verotus on kuitenkin kankea ja vaikeasti kohdennettava väline suitsemaan etäkaupan ongelmia. Ultrapikamuoti sekä krääsäkauppa ovat käsitteinä epämääräisiä ja tulkinnanvaraisia. Hyvin todennäköisesti vero kohdistuisi myös kotimaisiin toimijoihin. Kaupan liitto pitää verotusta parempana keinona asettaa kansallinen käsittelymaksu EU:n ulkopuolelta suoraan kuluttajille toimitetuille lähetyksille.

Markkinoinnin rajoittamisen osalta Kaupan liitto pitää hyvänä ja tarpeellisena, että kolmansista maista tuotteita välittävien verkkoalustojen epäasialliseen ja aggressiiviseen markkinointiin puututaan. Kuluttajamarkkinointia koskeva sääntely on jo nykyisin varsin tiukkaa ja mahdollistaisi viranomaisille tehokkaiden seuraamusten asettamisen, mikäli valvontaa kohdennettaisiin riskiperusteisesti näihin toimijoihin. Tältä osin Kaupan liitto viittaa muissa maissa viime aikoina tehtyihin viranomaistoimiin, esim. Ranskassa ja Italiassa on asetettu varsin mittavia sakkoja isoille verkkoalustoille.

Kaupan liiton esittämät kansalliset ratkaisuesitykset

Yhteenveto ehdotetuista kansallisista toimista

- *Suomen hallitus tukemaan voimakkaasti alustojen vastuun lisäämistä EU-sääntelyllä*
- *Tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistaminen Suomen EU-vaikuttamisen prioriteetteihin*
- *Työ- ja elinkeinoministeriölle kokonaisvastuu asiakokonaisuudesta*
- *Komission esittämä kansallinen, pysyvä task force käyntiin*
- *Kansallisten viranomaisten toimivaltuudet tehokkaampaan käyttöön*
- *Kohdennetaan määräaikaisesti viranomaisvalvontaan vähäarvoisiin kuluttajatilauksiin pelotevaikutuksen vahvistamiseksi ja komissiolle näytön keräämiseksi*

1. Suomen hallitus tukemaan alustojen vastuun lisäämistä EU-sääntelyllä

Alustojen vastuuta lisäämällä paikattaisiin lainsäädännöllisiä porsaanreikiä, joita digipalvelusäädökseen (engl. Digital Services Act, DSA) jäi. DSA mahdollistaa käytännössä nykyisin tuotteiden markkinoinnin ja myynnin EU-alueen kuluttajille, vaikka tuotteet eivät täyttäisi sisämarkkinoilla myytävien tuotteilta vaadittavaa vaatimuksenmukaisuutta.

Verkkoalustojen due diligence -velvoitteiden ja vastuuvelvollisuuden osalta on lainsäädännöllinen porsaanreikä, koska EU ei ole päivittänyt ennakoivasti velvoitettujen toimijoiden määritelmiä vastaamaan digitaalista aikakautta. Termit, kuten ”markkinoille saatettu”, ”saataville asettaminen”, ”talouden toimijat”, ”maahantuoja” jne., ovat pysyneet muuttumattomina vuosikymmeniä.

Tehokkain ratkaisu on luokitella verkkokauppapaikat taloudellisiksi toimijoiksi ja asettaa niille tuote- ja ympäristölainsäädännössä maahantuojille asetettujen due diligence -velvoitteiden kaltaiset velvoitteet, kun kenelläkään muulla EU:ssa ei ole tätä roolia.

Näiden lainsäädäntömuutosten edistämiselle tarvitaan vahva poliittinen tuki ja paine jäsenvaltioista.

2. Tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistaminen Suomen EU-vaikuttamisen prioriteetteihin

Suomella on hyvät edellytykset vaikuttaa siihen, että tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistaminen saataisiin vahvemmin komission agendalle. Toistaiseksi aihekokonaisuus ei ole ollut Suomen EU-vaikuttamisen prioriteeteissä. Mikäli komissiolta puuttuu poliittinen paine, nykytilanteeseen ei saada muutosta. Tällöin häviäjinä ovat suomalaiset yritykset ja koko suomalainen yhteiskunta. Työtä tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistamiseksi Suomi voisi tehdä vahvemmin yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa.

3. Työ- ja elinkeinoministeriölle kokonaisvastuu asiakokonaisuudesta

Verkkokauppoihin ja -alustoihin liittyvät kysymykset ovat seitsemän eri ministeriön vastuulla: TEM (kilpailukyky ja toimivat markkinat), VM (vaikutukset verokertymään ja tulli-asiat), LVM (digisääntely), YM (ympäristövaikutukset, kiertotalous ja tuottajavastuu), OM (kuluttajansuoja), VNK (EU-politiikan koordinaatio), UM (kauppapolitiikka). Tästä seuraa, että kokonaisuuteen liittyvää tilannekuvaa, Suomen hallituksen politiikkaa ja virastojen toimia teemaa koskien ei riittävän tehokkaasti koordinoida.

Kaupan liitto esittää, että asiakokonaisuudelle olisi yksi vastuutaho valtionhallinnossa. Luontevin taho olisi työ- ja elinkeinoministeriö, sillä kyse on erityisesti yritysten kilpailukyvyn takaamisesta.

4. Komission esittämä kansallinen task force käyntiin

Verkkokauppatiedonannossa komissio esittelee kansallisten kuluttajansuoja-, tulli-, ja markkinavalvontaviranomaisten sekä digipalvelusäädöksen valvontaviranomaisten yhteistä task force -toimintaa. Komissio ilmaisee tukevansa kansallisten task forcejen perustamista.

Verkkoalustoja koskeva sääntely on pirstaleista, ja sen valvonta kuuluu lukuisille eri viran-omaisille: Tulli, Verohallinto, Tukes, Pirkanmaan ELY, KKV:n kuluttaja-asiamies, Säteilyturvakeskus STUK ja Traficom. Viranomaisten välistä yhteistyötä on tarve tiivistää. Tanskan elinkeinoministeriö päätti joulukuussa 2024 perustaa kansallisen task forcen vahvistamaan ministeriöiden ja niiden alaisten virastojen yhteistyötä verkkoalustoihin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Suomessa oli TEM:n johdolla määräaikainen kolmen kuukauden toimikaudella toiminut työryhmä, jonka työn lopputulokset ovat vielä julkaisematta. Kaupan liitto ehdottaa, että työtä jatkettaisiin ja Suomessa perustettaisiin TEM:n alaisuuteen pysyvämpi ryhmä huolehtimaan paremmasta koordinaatiosta ja tarvittavien toimien täytäntöönpanon seurannasta.

5. Kansallisten viranomaisten toimivaltuudet tehokkaampaan käyttöön

Kuluttajansuojaviranomaisen markkinointikäytäntöihin liittyvät toimivaltuudet

Monissa EU-maissa kuten Ranskassa ja Italiassa toimivaltaiset viranomaiset ovat käynnistäneet prosesseja, joiden takia esimerkiksi Sheinille on asetettu jopa kymmenien miljoonien seuraamuksia harhaanjohtavasta markkinoinnista. Myös Suomessa kuluttajansuojaviranomaisella olisi mahdollisuus puuttua alustojen sekä kolmansista maista toimivien yritysten harhaanjohtavaan markkinointiin kuluttajansuojalainsäädännön (KSL 2 luku sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettu laki) nojalla. KSL 2 luvun säännösten rikkomisen takia määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa. Kyseisessä laissa säädetään muun muassa seuraamusmaksun määräämistä koskevasta menettelystä sekä (liikevaihtosidonnaisen) seuraamusmaksun suuruudesta.

Verkkosivuihin liittyvät viranomaisen toimivaltuudet

Useammankin EU-säädöksen perusteella Suomen valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus rajoittaa tai estää pääsy tietylle verkkosivustolle. Ennen tätä pitäisi joko määrätä poistamaan sisältöä ja/tai merkitsemään selkeällä varoituksella eli kyse on ihan viimesijaisista keinoista.

Markkinavalvonta-asetuksen perusteella annetussa markkinavalvontalaissa 22 a §:ssä säädetään seuraavasti (Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta):

Jos tuote aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetulle yleiselle edulle ja jos se on välttämätöntä vakavan riskin poistamiseksi, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä palveluntarjoajan poistamaan tuotteeseen viittaavaa sisältöä verkkorajapinnalta. Markkinavalvontaviranomainen voi samoin edellytyksin määrätä palveluntarjoajaa varoittamaan loppukäyttäjää selkeästi tuotteen aiheuttamasta riskistä verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua määräystä ei ole noudatettu, markkinavalvontaviran-omainen voi määrätä:

1) palveluntarjoajan estämään pääsyn tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan; tai

2) verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen markkinavalvontaviranomaisen nimiin.

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määräyksen myös väliaikaisena. Väliaikainen määräys on voimassa, kunnes markkinavalvontaviran-omainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Markkinavalvontaviranomaisen on ratkaistava asia kiireellisesti.

Markkinavalvontaviranomaisen on ennen 1–3 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä talouden toimijalle tilaisuus tulla kuulluiksi.

Kuulemisesta voidaan poiketa väliaikaista määräystä annettaessa, jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Mitä tässä pykälässä säädetään markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista, ei koske kuntaa.

Vastaavasti säädetään myös CPC-asetuksen perusteella annetussa kuluttajansuojaviranomaisten toimivaltuuksia koskevassa laissa (Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista)

12 § Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet

Jos yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvasta rikkomuksesta voi aiheutua vakavaa vahinkoa kuluttajien yleiselle edulle, toimivaltainen viranomainen voi, jos se on välttämätöntä rikkomuksen lopettamiseksi:

1) määrätä palveluntarjoajan poistamaan sisältöä, antamaan kuluttajille selkeän varoituksen verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä, estämään tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan;

2) määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen toimivaltaisen viranomaisen nimiin.

Toimivaltainen viranomainen voi antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin se on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Toimivaltaisen viranomaisen on ennen 1 tai 2 momentin mukaisen päätöksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkoneelle elinkeinonharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluiksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Toimivaltainen viranomainen voi asettaa 1 ja 2 momentin mukaisten päätöstensä noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Toimivaltaisen viranomaisen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon tässä pykälässä tarkoitettu päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkonut elinkeinonharjoittaja voivat saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Muutoin päätös jää pysyväksi. Päätöstä on noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

6. Kohdennetaan määräaikaisesti viranomaisvalvontaan vähäarvoisiin kuluttajatilauksiin pelotevaikutuksen vahvistamiseksi ja komissiolle näytön keräämiseksi

Kaupan liitto esittää, että keskeisten viranomaisten valvontaresursseja kohdennetaan ulkomaisen etäkaupan valvontaan. Valvonnan kohdentaminen voisi olla määräaikainen toimi, jonka hyödyt olisivat seuraavat:

- Synnytetään alustotoimijoille pelotevaikutusta, kun velvoitteiden vastaisten tuotteiden maahantuontiin ja lain vastaisiin myyntikäytäntöihin puututaan
- Synnytetään kuluttajille etäkaupan tuoteturvallisuuteen ja kuluttajansuojan toteutumiseen liittyvää tietoa
- Synnytetään komissiolle tietoa EU:n ulkopuolisen etäkaupan aiheuttavista vaikutuksista tuoteturvallisuuteen ja digisääntelyn noudattamisesta. Näin vahvistetaan komission tahtotilaa nykyistä tehokkaampien keinojen säätämiseksi.

Valvonta tulisi toteuttaa viranomaisyhteistyönä. Päävastuuviranomaisena toimisi Tulli, joka vastaa kansainvälisten tavaravirtojen valvonnasta. Muita viranomaisia olisivat Verohallinto (verot), Tukes

(tuoteturvallisuus), Pirkanmaan ELY (tuottajavastuu), KKV:n kuluttaja-asiamies (kuluttajasääntely), Säteilyturvakeskus STUK (tuoteturvallisuus) ja Traficom (digisääntely).

Komission 5.2.2025 julkaisemaan verkkokauppatiedonantoon sisältyi suositus kansallisen valvonnan vahvistamiselle. Tiedonannossa komissio ilmaisi tukevansa kiireellisiä toimenpiteitä, joissa useat viranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä varmistaakseen, että kaikki EU:n säännöt toteutuvat tuontitavaroiden osalta.

Tällä hetkellä markkinavalvontaviranomaisten valvonta keskittyy lähes täysin vain Suomen markkinalla toimivien yritysten valvontaan.

Lopuksi

Edellä mainittujen toimien rinnalla on tärkeä tukea kotimaisten kaupan alan yritysten kilpailukyvyn vahvistamista panostuksilla innovaatiorahoitukseen ja -toimintaan sekä aineettomaan arvonluontiin (mm. brändäys, ohjelmistot, data). Tarvitaan myös määrätietoisia toimia kuluttajien ostovoiman vahvistamiseksi. Suomalaiset kuluttajat ovat hyvin hintavetoisia, vahvempi ostovoima tukisi vastuullisempia kuluttajavalintoja ja mahdollistaisi useammalle kuluttajalle kotimaisen kaupan tuotteiden suosimisen arjen valinnoissaan.

Kuluttajien tietoisuutta tulisi lisätä EU:n ulkopuolisen etäkaupan riskeistä ja vaikutuksista.

Lisätiedot:

Toimitusjohtaja Kari Luoto, Kaupan liitto, kari.luoto@kauppa.fi, 0400 688 708

Edunvalvontajohtaja Simo Hiilamo, Kaupan liitto, simo.hiilamo@kauppa.fi, 050 3507564

Johtava asiantuntija Tiina Vyyryläinen, Kaupan liitto, tiina.vyyrylainen@kauppa.fi, 050 60674